

**„Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” elnevezésű
nagykereskedelmi piac**

3. piacelemzési körben hozott határozatának összefoglalása (2. piac)

A határozat száma: HF/1944-18/2011. (2011. augusztus 23.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: **Elnök**) a 8/2009. (X.9.) MeHVM rendelettel módosított 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet¹ 1.számú mellékletében 2. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során az Elnök meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A **híváskezdeményezési szolgáltatás**: hálózati (alap)szolgáltatás, a hívás továbbítása a hívó előfizető hozzáférési pontjáról az összekapcsolási pontig. A vizsgált piacot mindegyik nyilvános, rögzített helyű telefon szolgáltató esetében a következő, forgalmi jellegű és kiegészítő szolgáltatások együttese képezi:

- saját előfizető által kezdeményezett helyi és belföldi telefonhívások továbbítása a híváskezdeményezési szolgáltatást igénybevevő (továbbiakban: jogosult) szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára;
- saját előfizető által kezdeményezett nemzetközi telefonhívások továbbítása a jogosult szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára;
- saját előfizető által kezdeményezett Internet hívások továbbítása az Internet híváskezdeményezés szolgáltatást kérő szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára, amennyiben az Internet hívószám erre utaló információt tartalmaz,
- forgalommérés és a forgalmi díjak számlázása a szolgáltatást igénybevevő jogosult szolgáltató felé;
- előfizetői számlázási adatok átadása a jogosult szolgáltatónak;
- közvetítőválasztás beállítása saját hálózatában a hívásoknak a jogosult szolgáltató részére történő átadása érdekében;
- a saját előfizető közvetítő előválasztásának programozása a saját hálózatban;
- együttműködés a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatóval a hibakeresés és a hibaelhárítás terén;
- a Hszr. V. fejezete szerinti kiegészítő szolgáltatások.

A piacmeghatározás során az Elnök megvizsgálta a 2. számú vizsgált nagykereskedelmi piachoz **tartozó kiskereskedelmi piacokat** is, mivel a kiskereskedelmi piacokon lehetséges helyettesítés általában befolyásolja a nagykereskedelmi piac határait: Ennek során sor került a **kiskereskedelmi forgalmi-**, valamint a **kiskereskedelmi hozzáférési piacok** keresleti és kínálati helyettesítési lehetőségeinek vizsgálatára.

A kapcsolódó **kiskereskedelmi forgalmi piacok tartalmi jellemzője** az, hogy az e piacon ténylegesen nyújtott és igénybe vehető szolgáltatások egyrészt helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontokról érhetők el, másrészt az előfizetők belföldi (helyi/körzeti, országos, nem földrajzi) és nemzetközi hívásokat képesek indítani. A kapcsolódó kiskereskedelmi forgalmi piacok **keresleti helyettesítési vizsgálatainál** az Elnök abból indult ki, hogy e piaci szolgáltatások Eht. szerinti meghatározása technológiasemleges. Ennek megfelelően a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon nyújtott szolgáltatásokba is a megvalósítás technológiájától függetlenül beletartozik minden olyan szolgáltatás, amely közvetlenül vagy közvetve a kiinduló szolgáltatásra épül. Mindazonáltal a megelőző piacelemzési eljárásokhoz képest a szolgáltatók hálózatfejlesztései (újgenerációs hálózati fejlesztések stb.) nyomán új technológiák jelentek meg, illetve tömegessé váltak, ezért vált szükségessé ezekre az új megoldásokra vonatkozóan a megfelelő helyettesítési vizsgálatok elvégzése. A lehetséges

¹ 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről

helyettesítési lehetőségek (előfizetői hívások helyettesítési lehetőségeinek) vizsgálata során az Elnök azokat a technológiai megoldásokat vizsgálta, amelyeket a korábbi tanácsi határozatok² a kapcsolódó kiskereskedelmi forgalmi piacokon nem azonosítottak.

E vizsgálatok eredményeként az Elnök megállapította, hogy

- a szélessávú (DSL) hozzáférésekről indított előfizetői hívások csak abban az esetben tekinthetők a kiskereskedelmi forgalmi piac részének, ha az előfizető ANFT szerinti hívószámot kap és hívásaihoz ANFT szerinti hívószámokat használ;
- fényvezetős hozzáférésről indított előfizetői hívások a kiskereskedelmi forgalmi piac részeit képezik;
- bérelt vonali hozzáférésről indított előfizetői hívások a kiskereskedelmi forgalmi piac részeit képezik;
- mobil rádiótelefon hálózat hozzáférésről indított előfizetői hívások nem helyettesítők, így nem képezik a kiskereskedelmi forgalmi piac részeit.

A kiskereskedelmi forgalmi piaci **kínálati helyettesítés vizsgálatának** eredménye szerint olyan elektronikus hírközlési piaci szereplők, amelyek a kiskereskedelmi forgalmi szolgáltatások árának kismértékű (5-10%-os), de tartós áremelkedésének hatására rövid távon helyhez kötött kiskereskedelmi forgalmi szolgáltatást indítanak a keresleti helyettesítés során leírt technológiáktól eltérő technológiával, nincsenek jelen a hazai piacon, tehát **kínálati oldalról nem indokolt** a keresleti helyettesítési vizsgálat során meghatározott piac bővítése.

A kapcsolódó **kiskereskedelmi hozzáférési piacok**³ **tartalmi jellemzője** az, hogy az e piacon ténylegesen nyújtott és igénybe vehető szolgáltatások egyrészt helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontokról érhetők el, másrészt e szolgáltatások körébe tartozik hozzáférés létesítése és üzembe helyezése, valamint hozzáférés fenntartása és hibaelhárítás, harmadrészt e szolgáltatások lehetővé teszik az előfizetők számára telefonhívások indítását és fogadását.

A kiskereskedelmi hozzáférési **keresleti helyettesítési vizsgálatok** eredményeként az Elnök megállapította, hogy

- a mobil rádiótelefon hozzáférés nem helyettesíti a helyhez kötött telefon hozzáférést;
- a szélessávú hozzáféréseken keresztüli, IP alapú hozzáférés abban az esetben tekinthető a helyhez kötött hozzáférési piac részének, ha az előfizető ANFT szerinti hívószámot kap és hívásaihoz ANFT szerinti hívószámokat használ.
- bérelt vonali hozzáférés sem helyettesíti a helyhez kötött telefon hozzáférést.

A kiskereskedelmi hozzáférési piaci **kínálati helyettesítés vizsgálatának** eredménye szerint a

- nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
- áramszolgáltató vállalatok PLC⁴ technológiával,
- olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók (melyek telefonszolgáltatást még nem nyújtanak)

² DH-2073-15/2007.számú Tanácsi határozat (3-5. piac), valamint DH-2083-15/2007.számú Tanácsi határozat (4-6. piac)

³ Ennek vizsgálatát lásd a DH-8664-18/2010. számú határozatban

⁴ Power Line Communication

vizsgálata alapján az Elnök nem azonosított kínálati oldali helyettesítési lehetőséget, így nincsenek kínálati helyettesítési lehetőségek a kiskereskedelmi hozzáférési piacon.

A **nagykereskedelmi szinten** lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során az Elnök azt vizsgálta, hogy a híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás helyettesíthető-e más nagykereskedelmi szolgáltatással, azaz vannak-e olyan lehetőségek, melyek módosíthatják a vizsgált piac határait.

A **nagykereskedelmi keresleti helyettesítés** vizsgálata során az Elnök a következő lehetőségeket vizsgálta:

- híváskezdeményezés helyettesítése infrastruktúra átengedés nagykereskedelmi szolgáltatással,
- híváskezdeményezés helyettesítése közeli bitfolyam átengedés nagykereskedelmi szolgáltatással
- híváskezdeményezés helyettesítése országos bitfolyam átengedés nagykereskedelmi szolgáltatással.

E vizsgálatok során az Elnök megállapította, hogy a fent felsorolt szolgáltatások egyike sem azonosítható a híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás helyettesítőjeként.

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során az Elnök megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek hálózata alapvetően alkalmas közvetítőválasztás szolgáltatás nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, melyek részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

1. vezetékes műsorelosztó szolgáltatók
2. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
3. áramszolgáltató vállalatok.

Az Elnök megállapította, hogy a piacralépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel, valamint nem lehet számolni direkt árkorlátozó hatással, azaz, ha a híváskezdeményezési nagykereskedelmi szolgáltatás áraiban 5-10%-os mértékű, tartós áremelkedés következik be, ez nem vonja maga után azt, hogy ezen nagykereskedelmi szolgáltatást az eddigiekben nem nyújtó vállalkozás megkezdi a híváskezdeményezési nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtását. Így az Elnök megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

Az Elnök a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek elemzése alapján határozta meg, melyben a **homogén versenyfeltételeket** strukturális és magatartási tényezők vizsgálatával értékelte. A strukturális tényezők vizsgálata alapvetően a piaci struktúrával kapcsolatos olyan jellemzők, így a szolgáltatók számának (piacon aktív szolgáltatók száma, saját platformon szolgáltatók aránya), illetve a piaci részesedések alakulásának (piaci részesedések nagysága, kiemelt részesedések vizsgálata, saját platformon szolgáltatók részesedése) elemzésével történt meg.

A magatartási tényezők a szolgáltatáskínálat és az árazás területi jellemzőinek vizsgálatát jelentette. Ennek során olyan kérdések elemzésére került sor, hogy mely területeken van egységes szolgáltatás-kínálat, azonos (és más területektől különböző) árak, mely területeken hirdetnek egységesen, alkalmaznak egységes marketing akciókat a szolgáltatók.

Mivel a vizsgált híváskezdeményezés szolgáltatás nyújtásának alapfeltétele, hogy a szolgáltató rendelkezzen előfizetőkkel, ezért a szolgáltatás földrajzi piacainak vizsgálata során indokolt a hozzáférési piacok földrajzi kiterjedését is vizsgálni a következő földrajzi alapegységekre vonatkozóan:

- Jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók földrajzi piacai (volt koncessziós területek)

- Számozási területek

A strukturális és magatartási vizsgálatok eredményének összegzése alapján a JPE szolgáltatók volt koncessziós területei határozhatóak meg olyan földrajzi piacként, ahol a versenyfeltételek külön-külön homogének és szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől.

Ez a három földrajzi piac az ország teljes területét lefedi. A földrajzi piacok mindegyikében megállapítható, hogy egyetlen szolgáltató számára a versenyfeltételek kedvezőbbek, mint minden más szolgáltató számára. Ez a kedvezőbb feltételek között levő szolgáltató, mindegyik esetben megegyezik a volt koncessziós szolgáltatóval.

Ezek a Magyar Telekom Nyrt., az Invitel és a UPC (29-es számozási területe) által ellátott számozási területek.

II. A piac érintettségének vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A 2007/879/EC Ajánlás (17) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az Ajánláshoz fűzött Explanatory Note⁵ 2.2 pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti hatóságok felé, hogy a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.

Tekintettel a 2007/879/EC Ajánlás fentebb említett (17) cikkére és a kapcsolódó Explanatory Note említett 2.2 pontjában foglaltakra, az Elnök a hármas kritérium teszt jelen eljárásban történő elvégzése nélkül is megállapíthatta, hogy a „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” elnevezésű mindhárom magyarországi piac szabályozási szempontból érintettnek tekintendő.

Fentiek alapján szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

A piacmeghatározás eredménye

A szolgáltatási és földrajzi piac vizsgálata eredményeként három elkülönült érintett piac került meghatározásra, amelyek a következők:

1. *számú érintett piac*: a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken;
2. *számú érintett piac*: az Invitel Távközlési Zrt. volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken;
3. *számú érintett piac*: a UPC. volt koncessziós területének megfelelő számozási területén.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumok közül az Elnök az alábbiakat megvizsgálta meg egyenként:

- piaci részesedés
- a vállalkozás mérete
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség

⁵ Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services

- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
- áru/szolgáltatási diverzifikáció
- méretgazdaságosság
- választék-gazdaságosság
- vertikális integráció
- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
- a potenciális verseny hiánya
- a terjeszkedés akadályai

A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” elnevezésű piac vizsgálata szempontjából, a teljesség igénye miatt azonban az Elnök a kevésbé releváns kritériumok vizsgálatával is foglalkozott, amelynek során indokolta, hogy miért tekintette e szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek.

Az Elnök megállapította, hogy a három volt koncessziós szolgáltató több évre visszamenően túlnyomó piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak. A vertikális integráció a vizsgált piacok esetében fennáll.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján az Elnök megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált piacokon:

- az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyrt.,
- a 2. számú érintett piacon az Invitel Távközlési Zrt.,
- a 3. számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

Az Elnök a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben nem kellően hatékony a verseny; lehetőség van túlzó árazásra, illetőleg keresztfinanszírozásra; információ visszatartására; valamint indokolatlan előírások, illetve követelmények kialakítására, így továbbra is szükség van az alábbi nagykereskedelmi kötelezettségek kirovására:

- átláthatóság;
- számviteli szétválasztás;
- költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége;
- hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

V. Jogutódlás

A határozattervezet rendelkező része tartalmaz egy jogutódlással kapcsolatos rendelkezést arra az esetre, ha valamelyik kötelezett szolgáltató jogi személyisége akvizíciós vagy egyéb okokból megváltoznék.

VI. Együttműködés a GVH-val

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

A Gazdasági Versenyhivatal az Eht. 20. §-ára, illetve a Hatóság és a GVH közti együttműködési megállapodásra hivatkozva arról tájékoztatta az Elnököt, hogy a határozattervezettel egyetért, arra észrevételt nem kíván tenni.

VII. Egyeztetés az érdekeltekkel

A határozat tervezetéhez a Magyar Telekom Nyrt., valamint az Invitel Zrt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a JPE kijelölésre, a konkrét kötelezettségek kiszabásával kapcsolatos kérdésekre, pl. a díjszámítás módjára vonatkoztak.

A határozattervezetre beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a határozat „C” fejezet részletesen tartalmazza.

VIII. Notifikációs eljárás

Az Európai Bizottság a híváskezdeményezési határozat-tervezettel kapcsolatosan az árszabályozási kötelezettséggel kapcsolatos bejelentési kötelezettség témájában tett észrevételt. Az észrevételeket az Elnök a határozatban figyelembe vette, illetve azokra a határozatban választ adott.

A Bizottság az észrevételekkel a határozattervezetet tudomásul vette.

Jelen határozat véglegesítése az Európai Bizottság és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetekre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével történt meg.

Ezen eljárás részletei a határozat Indokolásának „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Az Elnök 2011. augusztus 23-án jóváhagyta a HF/1944-18/2011. számú, üzleti titokmentes határozatot.